

Verksamhetsplan 2020 för FOU nu

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	3
MÅLSÄTTNING	4
UTGÅNGSPUNKTER FÖR ARBETET	4
ARBETSPROCESS	5
PRIORITERADE OMRÅDEN	5
PROJEKT OCH PROCESSER	6
MILJÖ- OCH JÄMSTÄLLDHETSARBETE.....	11
MEDARBETARE OCH EKONOMI.....	11

Sammanfattning

FOU nu är en forsknings- och utvecklingsenhet som är samägd av Region Stockholm och de sju kommunerna Ekerö, Järfälla, Sigtuna, Sollentuna, Solna stad, Upplands-Bro samt Upplands Väsby. Målsättningen med forsknings- och utvecklingsenhet är att stärka förutsättningarna för ökad kvalitet och effektivitet inom vård och omsorg om äldre personer och vuxna med funktionsnedsättning.

Värde för den enskilde (brukaren, patienten, anhörig mm.) eftersträvas genom att tillsammans med berörda och intresserade aktörer stödja hållbara lokalt förankrade lärande- och utvecklingsprocesser, där kommun och landsting möts, samtidigt som vi tillsammans tar fram ny kunskap till gagn för utveckling.

Stärkt kapacitet för utveckling och förändring i praktiken, ny kunskap och nya arbetssätt är i fokus för det stöd FOU nu ger. Ägandeskapet för förändringen finns hos berörda verksamheter. Processerna utgår från lokala förutsättningar och de utvecklingsbehov och utmaningar som synliggörs tillsammans med ägarna, berörda verksamheter, brukare/patienter och andra samarbetspartners.

Arbetet baseras på ägarnas gemensamma fokusområden och nedanstående prioriteringar (utan inbördes ordning):

- 1. Stärka samverkan mellan hälso- och sjukvård och omsorg lokalt och bidra till stärkt samverkan utifrån ett regionalt perspektiv**
- 2. Stärka kapacitet för systematisk kvalitetsutveckling, implementering och en kunskapsbaserad praktik**
- 3. Stärka utveckling av vård och omsorg nära brukaren/patienten i hemmet**
- 4. Stärka kompetens, lärande och utveckling**

Arbetet inom FOU nu stödjer utvecklingen mot framtidens hälso- och sjukvård, bl.a. genom att ta sig an och arbeta med några av de stora utmaningarna som hälso- och sjukvården står inför vad gäller exempelvis primärvårdens och geriatrikens utveckling och roll. I detta ligger att bidra till ökad samverkan och utveckling av en nära vård, samt att stödja och bidra till utveckling i motsvarande processer inom kommunal hälso- och sjukvård samt omsorg om äldre personer i syfte att nå en mer evidensbaserad och sammanhållen vård och omsorg.

FOU nu är en del av Regional Samverkans- och Stödstruktur, RSS, vilket ökar förutsättningarna för samverkan och synergier mellan välfärds- FoU:erna i frågor som rör socialtjänsten och närliggande hälso- och sjukvård. FOU nu är en verksamhet inom Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO). Utifrån SLSOs regionsövergripande ansvar för FoUU-frågor inom hälso- och sjukvården tar FOU nu del av samverkan mellan Karolinska Institutet och Region Stockholm.

Målsättning

Målsättningen för forsknings- och utvecklingsenheten är att bidra till ökad kvalitet och effektivitet inom vård och omsorg om äldre personer och vuxna med funktionsnedsättning.

Utgångspunkter för arbetet

Värde för den enskilde (brukaren, patienten, anhörig mm.) eftersträvas genom att tillsammans med berörda och intresserade aktörer stödja hållbara lokalt förankrade utvecklingsprocesser, där kommun och region möts, samtidigt som vi tillsammans systematiskt tar fram ny kunskap till gagn för utveckling. Utifrån FOU nu:s samfinansiering mellan region och kommuner och verksamhetens målgrupper får frågor och processer som rör samverkan mellan parterna och sammanhållen vård och omsorg särskild betydelse. Genom att utgå från utmaningar som är grundade i vårdens och omsorgens vardag möjliggör vi gemensamma praktikrelevanta FoU-arbeten som engagerar praktiken. På så sätt bidrar vi till att utmaningarna adresseras och verksamheter utvecklas redan under arbetets gång. Samtidigt bidrar vi till att ny kunskap tas fram och synliggörs i den kontext där den ska användas och där igenom lättare och snabbare tas upp och används av praktiken. Genom vår systematik och genom praktikens medverkan bidrar vi även till att stärka praktikens kapacitet till att arbeta med systematisk utveckling och till ett nyfiket, vetenskapligt förhållningssätt, vilket möjliggör mer långsiktigt avtryck och ger fördelar i praktiken även bortanför den specifika utmaningen.

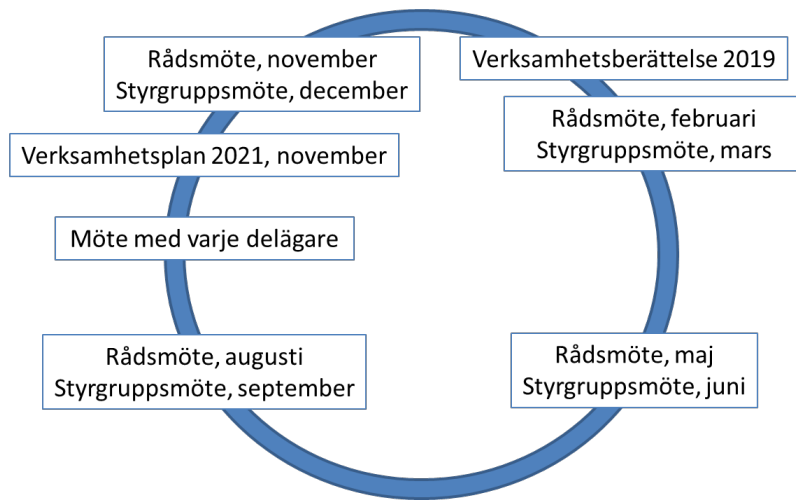
Ny kunskap och nya arbetssätt, utveckling och förändring i praktiken är i fokus där ägarskapet för förändringen finns hos berörda verksamheter. För att bidra till ökad kvalitet och effektivitet stärker FOU nu kapaciteten för användning av evidensbaserad kunskap i den praktiska vården och omsorgen. Vidare drivs utvärderingsprocesser, handledning, kompetensutveckling, seminarier, nätverksträffar samt andra relevanta former för kunskapsutbyte, lärande och samverkan.

En vård och omsorg som upplevs som sammanhållen grundas i en förståelse för berörda aktörers uppdrag, en gemensam bild och samsyn kring den enskilde. För att stärka kapaciteten att erbjuda vård och omsorg på nya sätt möjliggör FOU nu mötesplatser för samverkan på ett evidensbaserat sätt. Verksamheter som står inför liknande utmaningar förs samman. Det möjliggör gemensamt lärande, kontaktytor, nätverk, nya arbetsprocesser och kapacitet att omsätta det nya i praktiken. FOU nu är en resurs för omvärldsbevakning och följer regional, nationell och internationell utveckling. Utifrån externa anslag medverkar FOU nu i praktisk forskning, som bidrar till en mer evidensbaserad vård och omsorg.

Arbetsprocess

Arbetet inom FOU nu baseras på ett antal hållpunkter: styrgruppsmöten; FoU-rådsmöten (fyra gånger är planerade för 2020), möten med representanter för respektive ägare inför arbetet med verksamhetsplan, samt verksamhetsberättelse, se figur 1.

Figur 1. Årshjul 2020 för arbetsprocess inom FOU nu

Idéer till utvecklings- och forskningsprocesser kan initieras på många olika sätt. FoU-rådet, styrgruppen, medarbetare som arbetar inom kommunalt- och landstingsfinansierade vård- och omsorgsverksamheterna oavsett driftsform samt FOU nu:s medarbetare har initiativrätt till förslag, uppdrag eller förändrings-/utvecklings-/forskningsarbete.

Idéer, processer eller projekt där FOU nu är en aktiv part planeras utifrån och tillsammans med den verksamhet där det ska genomföras. Samtidigt är det viktigt att säkerställa att de arbeten som bedrivs kommer till nytta i praktiken. Idéer läggs fram för FoU-rådet för diskussion för att sen läggas fram för styrgruppen för beslut.

Prioriterade områden

FOU nu:s arbete utformas utifrån styrgruppens gemensamma fokusområden och prioriteringar och verkar främst i frågor där samverkan mellan kommun och landsting är en förutsättning. De prioriterade områdena för 2020 är (utan inbördes ordning):

1. Stärka samverkan mellan hälso- och sjukvård och omsorg lokalt och bidra till stärkt samverkan utifrån ett regionalt perspektiv
2. Stärka kapacitet för systematisk kvalitetsutveckling, implementering och en kunskapsbaserad praktik
3. Stärka utveckling av vård och omsorg nära brukaren/patienten i hemmet
4. Stärka kompetens, lärande och utveckling

Projekt och processer

För att arbeta i linje med FOU nu:s uppdrag och målsättning har verksamheten ett arbetssätt som stödjer problematiserande, reflektion och utveckling. Det innebär följsamhet till förändrade behov i FoU-processer med en kontinuerlig omprövning och värdering av FOU nu:s utformning och arbetssätt. Detta för att bidra till utveckling av vård och omsorg samt möjliggöra god resursanvändning. Det innebär också att arbetsprocesserna utformas så att de kan förändras över tid när perspektiv eller direktiv förändras.

Presentationen i denna verksamhetsplan omfattar innehåll av olika projekt och processer i korthet. Planen innehåller tre huvudsakliga typer av arbeten:

- längre processer och engagemang, utveckling över tid, där vi bygger vidare och drar fördel av det vi gjort och lärt oss tillsammans
- projekt, tidsatta, avgränsade, ofta extern finansiering
- kortare aktiviteter, i ex seminarieform, ca 1-2 h. Utifrån olika frågor/områden som är aktuella ”just nu”. Kan problematisera en fråga, vara forum för erfarenhetsutbyte eller också bidra med ytor för samverkan. Kan vid behov tas vidare av FOU nu eller fortsätta i form

Utifrån övergripande målsättning samt prioriterade områden planeras följande huvudsakliga projekt och processer under 2019:

A. Sammanhållen vård och omsorg

- Stöd vid införande av Lag om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård, LUS

Fortsatt stöd för stärkt lokal samverkan LUSen med berörda aktörer

Arbetet med fortsatt stöd för stärkt lokal samverkan kring LUSen kommer att fortsätta under 2020, så länge behov och önskemål finns. Formerna för fortsatt stöd bör övervägas utifrån den lokala kontexten samt vad andra aktörer gör för att undvika eventuellt dubbelarbete. Samverkan och synergier med andra äldre-FoU:er rörande arbetet med att införa LUS kommer att fortsätta under 2020. Frågor som rör effektivisering och ökad kvalitet genom till exempel via videoteknik vid SIP ges extra uppmärksamhet.

Stärka husläkarmottagningarna i sin nya roll, brukar- och anhörigperspektivet samt lärande kring och utveckling av trygg/förstärkt hemgång

Utöver att stödja lokal samverkan utifrån LUSen adresseras husläkarmottagningarna, med målsättningen att stärka dem i sin nya roll. Detta görs i samverkan med Akademiskt primärvårdscentrum samt regionens äldre-FoU:er. Även brukar- och anhörigperspektivet samt fortsatt lärande kring trygg/förstärkt hemgång kommer att uppmärksammas i samarbete med berörda parter och regionens äldre-FoU:er. Utformningen av detta stöd kommer att konkretiseras under våren, i samarbete med berörda parter och stämmas av löpande med styrgruppen under våren 2020.

- Orsaker till återinläggning av patienter till slutenvården

För att öka kunskapen om riskfaktorer för återinskrivning efter geriatrisk slutenvård leder FOU nu ett forskningsprojekt i samarbete med de geriatriska klinikerna inom SLSO, Akademiskt primärvårdscentrum, Tema åldrande, Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin, samt Karolinska Institutet. Utveckling från tidigare år, externt finansierad forskningsstudie. Under 2020 inkluderas nya datakällor, ex från Socialtjänstregistret, till befintliga journaldata från Take Care och VAL-databasen (datalager för uppföljning av vårdhändelser i Region Stockholm).

- Söka metoder för att studera och stödja effektiv och hållbar sammanhållen vård och omsorg för äldre personer

Praktiknära forskningsprojekt med planeringsbidrag från Forte för 2020, tillsammans med regionens äldre-FoU:er, i samarbete med kommunerna och regionen. Under 2020 söker vi former och metoder för hur vi kan undersöka och stärka effektiv och hållbar koordinering av vård och omsorg för äldre personer med komplexa behov. Målsättningen är bland annat en ny projektansökan till Forte om större studie. Vidare att arbete läggs upp så att det samtidigt ger stöd för god samverkan för de verksamheter/aktörer som ingår i projektet.

- Stöd till samverkan och sammanhållen vård och omsorg kring personer med demenssjukdom

Stöd till uppdatering av lokala program demens

Utveckling från tidigare år, stöd till uppdatering av lokala program inom samtliga kommuner med alla berörda parter inom vård och omsorg, för sammanhållen vård och omsorg om personer med demenssjukdom. Utgår från nationella riktlinjer, nationell strategi samt regionalt vårdprogram kognitiv svikt.

B. Systematisk kvalitetsutveckling och kunskapsbaserad praktik

Systematisk kvalitetsutveckling genom samarbete Öppna jämförelser

Öppna jämförelser äldre

Arbetet utgår från den arbetsprocess och årsplan som togs fram 2016 och som har vidareutvecklats. Involverar samtliga kommuner. Processen inkluderar diskussion om indata, sammanställning av utdata och gemensam analys av utdata. Under 2020 ökade samverkan kring vad vi kan göra tillsammans utifrån resultaten och vad vi kan lära av varandras aktiviteter. Fokus är beställar- och ledningsnivå.

Öppna jämförelser LSS

Utveckling från hösten 2019, med samtliga kommuner. Processen inkluderar diskussion om indata, sammanställning av utdata och gemensam analys av utdata. Under 2020 ökad samverkan kring vad vi kan göra tillsammans utifrån resultaten och vad vi kan lära av varandras aktiviteter. Fokus är beställar- och ledningsnivå.

Stärka systematik och kompetens rörande följsamhet och anpassning vid införande av nya arbetssätt

Nytt praktiknära forsknings- och utvecklingsprojekt för att stärka ett strukturerat sätt att reflektera över balansen mellan följsamhet till den ursprungliga metoden/insatsen/

arbetssättet och anpassningar för att få arbetssättet att fungera optimalt inom verksamheten. Riktat sig till alla typer verksamheter inom socialtjänsten under 2020. Interventionen består av två workshops med de verksamheter som deltar. Planen är att ha en första omgång under våren 2020 och ytterligare en under hösten. Projektmedel från Forte, tillsammans mellan FOU nu, FoU Nordväst, Äldrecentrum samt Karolinska Institutet.

Stöd för utveckling av innehåll dagverksamhet demens

Nätverk för input till Socialstyrelsens nya vägledning för dagverksamhet demens

FOU nu ingår i Socialstyrelsens expertgrupp för uppdraget att ta fram nationell vägledning för dagverksamheter för personer med demenssjukdom. FOU nu knyter till sig ett nätverk för intresserade som vill vara med och bidra. Knyter an till tidigare arbete inom FOU nu avseende dagverksamhet – demens.

Stöd för utveckling utifrån tjänstedesign

FOU nu bidrar med metodkompetens och nätverk för de som önskar utveckla innehållet i dagverksamhet demens utifrån tjänstedesign. Utveckling utifrån tjänstedesign sker i samverkan med andra FoU:er i regionen.

C. Regional samverkan

Ökad länsövergripande samverkan

Under 2020 kommer länsövergripande samverkan och synergieffekter att sökas och stärkas, mellan FoU:er, centrubildningar, kompetenscentra och regionala nätverk. Exempelvis:

- Samverkan äldre-FoU:er rörande trygg/förstärkt hemgång
- Samverkan och synergier mellan FOU nu och FoU Nordväst
- Samverkan och gemensam kompetensförsörjning mellan FoU-enheter i norra Stockholms län (avsiktsförklaring tecknad 2018)
- Samverkan äldre-FoU:er och Akademiskt primärvårdscentrum (APC) rörande LUSen och stöd husläkarmottagningar
- Nätverk för demensfrågor i Stockholms län
- Samverkan äldre-FoU:er, hela länet, utifrån IBIC
- Samverkan med FoU:er, kompetenscentra och andra regionala stöd avseende forskning, utveckling och kompetens inom funktionshinderområdet

Samverkan för regional konferens kring funktionshinderfrågor 15 maj

Ett annat exempel på länsövergripande samverkan utgår från forsknings- och utvecklingsenheter samt kompetenscentra som på olika sätt arbetar med funktionshinderfrågor (socialtjänst och hälso- och sjukvård) i Stockholms län. De har bildat ett nätverk och ställt sig frågan; Hur kan vi på bästa och mest effektiva sätt bidra till att de forskningsresultat, kunskaper och erfarenheter som finns får god spridning i länet och skapar nytta hos verksamheter som möter personer med funktionsnedsättning? Som avstamp för regionsperspektivet funktionshinderfrågor planeras en workshop 15 maj 2020.

Fortsatt utveckling av Regionala Samverkans och Stödstrukturer samt synergier i kunskapsstyrning kommun och region

FOU nu är en del av Regional Samverkans- och Stödstruktur, RSS. Syftet med RSS är att öka synergier och samverkan kring strategiskt viktiga frågor, utnyttja befintliga resurser på ett mer samordnat och resurseffektivt sätt samt förbättra förutsättningar för evidensbaserad praktik inom socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård i länet. Under 2020 sker fortsatt utveckling av RSS samt synergier i kunskapsstyrning kommun och region.

D. Vård och omsorg i samverkan med akademi och utbildning

- Akademisk geriatrik, stärka kliniska lärmiljöer inom geriatrisk hälso- och sjukvård samt ASiH/SPSV
Fortsättning från tidigare år. Syftet är att stärka den kliniska lärmiljön för studenter inom geriatrisk hälso- och sjukvård i länet samt ASiH/SPSV. Samarbete mellan FOU nu, geriatriska kliniker, ASiH samt universitet, högskolor i länet. FOU nu står för en samordnande och stödjande roll för AKA-funktionen inom berörda verksamheter i Region Stockholm, oberoende av driftsform. Finansieras av Regionledningskontoret, Region Stockholm.

Målsättningen under 2020 är att fortsatt involvera och stödja länets geriatriska kliniker samt ASiH/SPSV och att stärka den kliniska lärmiljön för studerande. Vidare att visa på möjligheter och stödja vårdutveckling och att systematiskt arbeta med förbättringsarbete. Former och förutsättningar för regionsövergripande samordning av verksamhetsintegrerat lärande inom geriatrik samt ASiH/SPSV utvecklas under året.

- Ökad samverkan kring studerandes praktik i kommunal verksamhet, för ökad kvalitet och kompetensförsörjning

Utveckling från 2019. Syftar till att etablera och stärka strukturer för verksamhetsintegrerat lärande genom samverkan och lärande mellan medverkande verksamheter, lärosäten och FOU nu. Bidrar till verksamhetsutveckling, kompetensutveckling och lärandemiljöer inom kommunalt finansierad verksamhet och därigenom främjad kvalitet inom vård och omsorg. Ökad samverkan mellan parterna kan ge en möjlig strategi för rekrytering av medarbetare.

Inkluderar även utveckling och test av former för systematisk klinisk färdighetsträning, ex via ”kliniskt träningscentrum”/metodrum, med träning av kliniska och icke-kliniska moment, ex bemötande, träning i team, samverkan, LUSen etc.

E. Spridning av kunskap, stöd vid implementering samt lärande nätverk

Ny kunskap med relevans för och efterfrågad av verksamheterna kommer att sökas, spridas och diskuteras. Metoder för att stödja användning av ny kunskap och förändringsarbete inklusive uppföljning kommer att utvecklas. Detta som ett led i en evidensbaserad implementering som grund för evidensbaserad praktik. Stor vikt kommer att läggas på att möta medarbetare och verksamheter i deras vardag, där forskning och utveckling ska ske och för att möjliggöra att resultat omsätts i praktiken. Genom lärande nätverk möjliggörs att lära av och med varandra. Vidare stöd att omsätta teoretisk kunskap i praktisk verksamhet.

Nätverken kommer att fortgå så länge de bedöms vara värdeskapande. Kontinuerlig avstämning kommer att göras.

Kortare seminarier tillsammans med verksamheter

Under 2020 genomförs kortare seminarier tillsammans med verksamheter, utifrån olika frågor/områden som är aktuella ”just nu”. Kan ge snabb input, problematisera en fråga, skapa samverkans ytor och nätverk, tas vidare av FoU eller fortsätta i annat forum och form. Cirka två per termin, under våren 2020. Exempelvis kring:

- Ofrivillig ensamhet äldre
- Digitalisering/välfärdteknik
- Förebyggande verksamhet äldre

Lärande och erfarenhetsutbyte IBIC

Utveckling från tidigare år, lärande nätverk (träffas 1-2 ggr/termin, för berörda medarbetare från kommunerna) med samtliga kommuner samt samverkan regionalt utifrån Individens behov i centrum, IBIC.

Lärande och nätverk mellan kommuner och minnesmottagningar

Samverkan kring demensfrågorna utvecklas från tidigare år i nätverksform där representanter från kommunerna och minnesmottagningarna ingår. Målsättning är att FOU nu ger stöd till lokal samverkan samt erfarenhetsutbyte mellan kommunerna för att inspirera, underlätta och samordna idéer för utveckling av sammanhållen vård och omsorg kring personer med demenssjukdom och stöd till deras anhöriga.

Självständighet för personer med funktionsnedsättning

- Stöd till användning av materialet Självständighetens labyrint

Stöd till användning samt spridning av erfarenheter från arbetet erbjuds till de kommuner som önskar använda materialet Självständighetens labyrint. Arbetet har baserats på intervjuer med vuxna som har funktionsnedsättning och stöd enligt LSS eller SoL och omfattat alla kommunala nivåer, från politik till medarbetare.

Erfarenheter artikel 19 projektet

Några kommuner har gått vidare med självständighetsarbetet och deltar i Independent Living's projekt ”Artikel 19 som verktyg” där bl a indikatorer för självständighet ska tas fram. FOU nu medverkar och stöttar.

För mer detaljerad information om pågående forsknings- och utvecklingsprocesser, se:

www.founu.se

Miljö- och jämställdhetsarbete

Miljöarbetet följer kraven utifrån ISO 14001. Det systematiska arbetsmiljöarbetet fortsätter. FOU nu eftersträvar att ha en god sammansättning av både män och kvinnor på arbetsplatsen.

Medarbetare och ekonomi

Att engagera medarbetare att stödja och leda utvecklings- och forskningsprocesser är en förutsättning för FoU-arbete. En framgångsfaktor är att möjliggöra för medarbetare att kunna dela sin tid mellan FOU nu och andra verksamheter. Detta gör att samverkan mellan verksamheter utvecklas.

Verksamheten samfinansieras genom anslag från parterna enligt avtal samt genom externa medel. Externa medel i budgeten för 2020 relaterar till medel från Regionledningskontoret utifrån ”Akademisk geriatrik” och ”Orsaker till återinläggning till slutenvården” samt forskningsmedel från Forte utifrån ”Följsamhet och anpassning” och ”Studera och stödja effektiv och hållbar sammanhållen vård och omsorg för äldre personer”. Under 2020 är antalet årsarbetare 4,5.

Intäkter	
Kommuner	1 920 000
Region Stockholm	1 920 000
Externa medel	1 972 000
Summa	5 812 000
Utgifter	
Personal/projektkostnader	5 012 000
Hyra, IT, OH, avskrivningar	800 000
Summa	5 812 000

Järfälla 2019-12-18

Håkan Uvbagen, Tf Verksamhetschef FOU nu

